

Eef en Herman Vernooij

In het Friese Oosterwolde realiseren Herman en Eef Vernooij jaarlijks vijf tot zeven cent opbrengst met omzet en aanwas door nuchter te fokken op productie en exterieur.

Aantal koeien:	116
Productie:	10.864 kg 4,42 3,48
Hoeveelheid land:	76 hectare
Omzet en aanwas:	5 tot 7 cent per liter

Herman en Eef Vernooij uit Oosterwolde brachten hun belangrijkste koefamilies terug naar Friesland

Veel melk uit mooie koeien

De familie Vernooij vestigde zich zestien jaar geleden in Friesland, op de geboortegrond van hun belangrijkste koefamilies. Jongveeopfok is een belangrijke inkomstenbron voor de fokkers, die met bewezen fokstieren en een enkele genoomtopper een hoge productie en topexterieur weten te combineren.

tekst **Diane Versteeg**

Falkena Betsy 175 (v. Planet) heeft 87 punten en werkt aan een lijst van 11.600 kg melk

Links de stal uit 1978 met de melkstal, rechts de stal uit 2009

Foekje 176 (v. Goldwyn) kreeg op achtjarige leeftijd 91 punten

We werken hier met namen, niet met nummers', vertelt Herman Vernooij (69). Zijn zoon Eef (37) haalt één voor één de mooiste dieren uit de 116-koppige veestapel van de Falkenahoeve in het Friese Oosterwolde naar voren. De sterk stappende en bijna elfjarige Falkena Foekje 176 (v. Goldwyn) maakt indruk. Ze werd op achtjarige leeftijd ingeschreven met 91 punten en eiste afgelopen jaar het reservekampioenschap oudere koeien op tijdens de Veekeuring Fryslân in Oenkerk. 'Dit soort koeien zie ik graag', zegt Eef. 'Een koe met veel bodemvrijheid van de uier en goede benen: dit is een koe waar je niet achteraan hoeft als ze ouder wordt.'

Honderd Sunny Boydochters

Foekje 176 is een van de dieren die niet als vaars verkocht werd. 'Maar eigenlijk is alles wel te koop hier', zegt Eef. De verkoop van vaarzen levert zo'n vijf tot zeven cent per liter op en is een belangrijke inkomstenbron voor de ondernemers, die in de fokkerij continu zoeken naar een combinatie van veel melk en een goed exterieur. 'Voorop staat dat de tank vol moet', zegt Eef. 'Dat is een combinatie van fokkerij en management. Maar als melk geven er foktechnisch niet in zit, dan krijg je het er met management ook niet uit. Andersom geldt dat ook: als je genetisch materiaal goed is, maar je laat steken vallen in het management, dan krijg je ook niet zoveel melk als een koe kan geven.'

Vader Herman knikt instemmend. Zestien jaar geleden betrok hij samen met zijn vrouw Elly en zijn jongste zoon Eef de boerderij in Friesland, nadat hij samen met zijn broer jarenlang in het midden van het land had geboerd. De koeien van de broers Eef en Herman Vernooij waren jarenlang het gezicht van de reclamecampagnes van Melkunie. Daarnaast trok de veestapel de aandacht met bijna honderd nakomelingen van Sunny Boy. 'Daarmee

hebben we een enorme slag in de kwaliteit van de veestapel kunnen maken. Zo'n goede Nederlandse stier hebben we daarna niet meer gehad.' Vijftig koeien van de veestapel uit 't Goy gingen mee naar Friesland. 'Je kunt haast zeggen dat ze weer terug zijn op hun geboortegrond. Vrijwel alle koefamilies in onze stal kochten we ooit in Friesland aan', zo vertelt Herman.

Romantiek alleen in melkglazen

De gebouwen – die volgens de mannen niet zo belangrijk zijn, het gaat om de dieren die erin staan – dateren uit 2009 en 1978. De originele boerderij, die dateert uit 1917, is ingrijpend verbouwd en biedt naast een woonhuis ook ruimte aan de jonge kalveren. De koeien lopen voor elke melkbeurt van de jongste stal naar de melkstal in de ligboxenstal uit 1978.

'Koeien melken is geen hobby, het is economie. Maar toch is in de melkstal nog steeds wat van de ouderwetse romantiek te vinden', vindt Eef. 'We melken hier nog in een 2x7visgraatmelkstal met 32 litermelkglazen. Niets mooiers dan een koe melken die een heel glas tot aan de bovenkant vol kan maken. Dan sta ik te genieten in de melkstal.'

Jaarlijks is er voldoende aanwas van jonge dieren op het bedrijf van de familie Vernooij. Momenteel staan er 60 dieren jonger dan één jaar en 76 dieren ouder dan één jaar op stal. De vaders van de dieren zijn volgens de ondernemers de beste stieren die ze wereldwijd kunnen vinden en bij hun fokdoel passen. 'Dat betekent niet dat die stieren het hier allemaal goed doen hoor', zegt Eef. 'We selecteren op kenmerken als beengebui, type, openheid en uier. En veel melk natuurlijk.'

Veelgebruikte stieren zijn Brawler, Bookem, Goldwyn en Brewmaster. Ook over de stier Planet zijn ze goed te spreken. Falkena Betsy 175 is een voorbeeld van een vaars zoals Eef en Herman die graag zien. 'Echt een dier dat op elk bedrijf een

toegevoegde waarde kan leveren', zegt Eef. Ze werd ingeschreven met 87 punten en kan de voorspelde productie van 11.600 kg melk volgens inschatting gemakkelijk aan. 'Niet alleen zij, maar alle Planetdochters geven hier enorm veel melk. Wij hebben Planet misschien wel iets te laat ingezet', zegt Eef bedachtzaam. 'Maar we gebruiken liever bewezen fokstieren dan de genoomstieren. Of misschien beter gezegd: we zetten genoomstieren selectief in', zo gaat hij verder. 'Niet meer dan tien rietjes van één genoomstier', vult Herman zijn zoon aan. Op dit moment zitten bijvoorbeeld Bouw Finder, Morningview Kingboy en Crasdale Bankroll in het vat. De veehouders zien wel het voordeel van genoomtesten. 'Uiteindelijk gaat het om die ene speciale stier die het geld voor je verdient. Als je al eerder het kaf van het koren kunt scheiden, scheelt dat in de opfokkosten van stieren. De ki-organisaties zijn net zo goed ondernemers als wij dat zijn.'

'We zijn wel nuchtere fokkers', vervolgt Eef. 'En we zijn iets minder gericht op die ene speciale koe. We willen juist een veestapel die als geheel goed is en een hoge productie combineert met een goed exterieur.' Afgelopen jaar realiseerde de familie Vernooij een rollend jaargemiddelde van bijna 11.000 kg melk met 4,42% vet en 3,48% eiwit en werden de vaarzen gemiddeld ingeschreven met 85,2 punten. 'Die constante kwaliteit van vaarzen levert ons ook een vaste afzetmarkt op', zo gaat Eef verder. 'Daarom kunnen we ook zoveel jongvee aanhouden. Als het niets oplevert, moet je dat niet doen.'

Melkgift markeert selectie

Alle vaarzen kalven af op de Falkenahoeve, selectie vindt daarna plaats. 'De inhoud van de melktank markeert voor ons het selectiemoment', legt Herman uit. 'Als de tank dreigt over te lopen, dan hebben we te laat geselecteerd.' 'Maar daar

De koeien krijgen een simpel gemengd rantsoen van gras, mais en bijproducten, zoals maismeel en bierbostel

laten we het natuurlijk niet op aankomen', reageert Eef. De tankinhoud illustreert of het bedrijf nog in balans is. Er is 76 hectare grond in eigendom en de koeien krijgen een simpel tmr-rantsoen van gras, mais en vier kilo krachtvoerachtige bijproducten, zoals maismeel en bierbostel. Hoogproductieve koeien krijgen brok bijgevoerd in de stal, in de melkstal wordt geen brok verstrekt. 'Vanwege de grote hoeveelheid jongvee moeten we mest afvoeren en voer aankopen. De laatste koeien die de tank doen overstromen, kosten dan alleen maar geld', laat Eef weten.

Omdat er van oudsher veel melk in de veestapel is gefokt, zijn de dieren in staat om lang door te blijven geven. 'We zetten dieren hier zes weken voor afkalven droog. Dan moeten ze nog twintig liter melk kunnen geven', zegt Herman. 'Niets zo vervelend als een koe die drachtig is en vervolgens alle melk optrekt.' Melkgift is een belangrijk selectiepunt voor de vaarzenverkoop. Als een vaars niet in staat is om in de eerste lijst de

10.000 kg vol te maken, dan is de kans groot dat ze wordt verkocht. 'Iedereen heeft het over duurzaamheid en dat koeien oud moeten worden', zegt Herman. 'En voor het imago begrijp ik dat ook nog wel.' Maar economisch melken gaat toch het best met jonge dieren, volgens de ondernemers. 'Vaarzen, tweede- en derdekalfskoeien: die leveren de meeste melk per arbeidskracht. Als de koeien zo nodig oud moeten worden, dan heb ik liever dat de coöperaties die oude koeien zelf gaan melken', zegt Herman met lichte spot.

Gerust vaker insemineren

De relatief jonge veestapel van de familie Vernooij is gemiddeld 4.10 jaar oud, de meeste dieren kalven voor het eerst af als ze 26 maanden oud zijn. 'We laten ze liever iets verder doorontwikkelen voordat we ze voor de eerste keer insemineren', zegt Eef. 'Bovendien is onze overtuiging – en dat blijkt ook wel uit onderzoek – dat iets oudere dieren iets makkelijker een hogere productie halen.' Hij wijst

erop dat er wel een kantelpunt is. 'Als ze bij een leeftijd van twee jaar en acht maanden afkalven, schiet je jezelf qua management ook in de voet.'

Uit een gemiddelde tussenkalftijd van 418 dagen blijkt dat Herman en Eef er geen moeite mee hebben om een koe wat meer tijd te gunnen om drachtig te worden. Alhoewel vader Vernooij daar volgens eigen zeggen nog net iets meer geduld mee heeft dan zijn zoon. Vervolgens wijst hij erop dat niet drachtig worden niets hoeft te zeggen over de vruchtbaarheid van een koe, maar soms ook door iets ander voer kan komen, waar die koe langzamer op omschakelt, of misschien door een klein gezondheidsprobleem. 'Anders snap je niet waarom een koe in de ene lactatie wel tien keer geïnsemineerd moet worden, terwijl ze in de volgende bij de eerste poging drachtig is', aldus Eef, die de koeien zelf insemineert.

Ook voor Foekje 176 leek op zesjarige leeftijd een vroegtijdig einde aan haar carrière als melkkoe te komen. 'Ze had een knieblessure en werd een jaar lang niet drachtig gemaakt', zo vertelt Eef. 'Maar mijn vader wilde het nog proberen. Uiteindelijk hebben we haar nog gespoeld – ze gaf zestien embryo's, waarvan er maar twee bleven zitten – en nu is ze toch weer vlot drachtig van Mogul.' Daarnaast leverde de koe een 89 punten nakomeling van Toystory, een 90 punten Laurindochter en lopen er twee McCutchenkalveren op het bedrijf. Inmiddels heeft Foekje zelf al bijna 90.000 kg melk gegeven, maar in de conditie waarin ze nu is, kan ze nog jaren mee. 'Zo wil je wel oude koeien melken', besluit Herman glimlachend. |

Omdat de melkstal in de oude stal zit, lopen de koeien dit pad twee keer voor de melkbeurt

